

Lib. 34. Moralium; cap. 18. Unigenitus Dei filius formam infirmitatis nostra suscepit; ad hoc invisibilis, non solum invisibilis, sed etiam despectus apparuit; ad hoc contemptum ludibrii, irrisorum opprobrii, passionum tormentorum leviorum, usque propter non esse hominem decretum humiliatum. Quanta ergo humiliatio nostra est, proper quam solam voraciter docendam est, qui sine estimatione Magnus est, usque ad Passione factus est parvus: Quia enim originem perdita nostrae superbiae prehensis diabolis, instrumentum redemptiois nostra invenit eum humilis Dei. Hoc quisque nostrae magnae inter omnes condit, videt super omnia voluntates eius. Redemptor autem, nefer magnus; manus super omnia, fons inter omnes dignitas est parvus. Sed melius, & elevationis easum degeneris & fundamentis humiliatis aperientur, sive re commoratione perstringimus quid mortis cultant, gravissimam sententiam quam expectant. Tali est Apoc. 1. erat, cui Joannes in Apocalypsi scriberetur: Dicit, Quia dives sum, & nullus ego; nec si, qui tuas pauperes, & miseris & misericordiis, & cœcūs, & nudus. Non mirum si sit vana, & mendax exaltatio filiorum hominum, siquidem vanus, & mendax. Humiliatus veritas, exaltata vanitas: Et dilexerunt magis tenebras, quam lucem, amplectentes exaltantem se vanitatem, & querentes mendacium.

ARTICULUS XII.

De inani gloria.

De inani gloria.

Quid sit, & quam grave peccatum.

I Nanis gloria est perversa, & inordinata gloria appetitus. Est autem gloria frequens de aliquo fama cum laude, & vice. Clara cum laude noster. Appetitus gloria non est ex se virtutis. Quod enim aliquis bonum suum cognoscit & approbat, non est peccatum, (inquit S. Th.) Hinc ad Cor. 1. dicunt: Non autem non spiritus huius mundi accipimus, sed spiritum, qui ex Deo est: ut sciamus, quod a Deo donata sunt nobis. Similiter etiam non est peccatum, quod aliquis velut bona sua approbari: Dicit enim Matth. 5. Luceat lux vestra coram hominibus. Sed inanis, fuit gloria appetitus vicium est. Nam quodlibet vanum appetere, vicio sum est, secundum illud Pl. 4. Ut quid diligenter vanitatem, & quaris mendacium? Potest autem gloria dici vanus tripliciter, inquit S. Th. 2. 2. qu. 132. art. 1. facilius Ex parte rei, de qua quis gloriam querit, potest, cum quis gloriam querit de eo, quod non est: fidei de bono, quo caret; quo tamen le prædictum fallo existimat, ut existimari cupit: Vel de eo, quod non est gloria dignum, nempe de re fragili, & caduca, qualia sunt boni corporis, & fortuna. Alio modo ex parte ejus, a quo qui gloriam querit, puta homini, cuius iudicium non est certum. Tertio modo, ex parte ipsius, qui gloriam appetit, & appetitus gloria sua non refers in debito finem, putatur, ad honorem Dei, vel proximi salutem. Quos ob fines gloriae suam laudabiliter desiderare homini potest, inquit S. Th. favetque Christi Salvatoris Oraculum. Matth. 5. Luceat lux vestra coram hominibus, ut vidante opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in celis est. Hinc Ecl. 41. Spiritus Sanctus ait: Curam habet de bono nomine. Et ad Rom. 12. Provisores bona non solum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus.

Multo huic amori tunc sunt certa pascula, quae te

Tunc amorem tuus sunt certa pascula, quae te</div

do laudibus meis, cum vel ea laudaverit in me, in quibus ipse mihi displicet; vel etiam bona minor. & leviora pluri-
us estimantur quam estimanda sunt. Sed rursus unde scio,
au propterea sic officio, quia nolo de me ipso a me dissen-
sire laudatores meos; non quia ultima utilitate movere, sed
quia eadem bona, que mihi in me placet, iucundiora sunt,
cum & alteri placent? Quidammodo enim non eglaudor,
cum de me sententia mea non laudatur; quandoquidem non
illa laudatur, que mihi displaceat, aut illa amplius, qua-
lia minus placent. Ergo de hoc incurias sum mei? Ec-
ce in te Veritas, vides non me laudabis mei propter me,
sed propter proximi utilitatem movere oportere. Miserere ita-
sit, nefis. Minus in hac re necessum ipse, quam tu.
Observe te, Deus meus; & me ipsum mihi indica. Si
utilitas proximi movere in laudibus meis, cur minus movere,
si quisquam alius iniuste viteretur, quam si ego? Cur ea
consumelis magis movere, que in me, quam que in alium
eadem iniquitate coram me faciat? An & hoc nosciat istam
terram: quoniam fundamentum, consumens velut a tinea?
longe fac a me.

Tertio, Confundendum est, quicquid boni in operibus
nostris est, Dei manus est, prouideoc tuorum illi acce-
pum referri debet. Quia 25. Omnis opera nostra peratus
est nobis. Ad Phil. 2. Deus est, qui operatur in nobis, &
vellet, & perficeret bona voluntate. Vult illi nostra me-
rita, que sunt tua dona, & cum merita nostra remunerat,
coronat sua dona in nobis. Asper ergo (inquit Sacra Syno-
dus Tridentina) ut Coriscus homo in seipso vel confidat,
vel gloriatur, & non in Domino: cuius causa est ergo omnes
homines bonitas, ut eorum velis esmerita, que sunt ipsi
eis. Et quia in malis offendimus omnes, non quicquid fe-
cimus misericordiam, & bonitatem, ita se ferunt, & judi-
cium antecullos habere debet, neque fessum aliquis, etiam
sibi non fecit, & confitit, & judicare: quoniam omnis homi-
nus vita non humana dicitur examinanda, & judicanda est;
Rede autem vivere, & non laudari, quid est aliud quam
inimicum esse rebus humanis, quod unique tanto sum in ser-
vare, quanto minus placeat recta vita hominum? Si ergo in-
ter quae viles, te recte viventes non laudaverint, illi in
errore sunt; si autem laudaverint, tu in periculo: Non tam
laudat Iustus. Et propterea recte dictum ab Apostolo
intelligitur. Non vobis, & que current, sed misericordia est
Dei: (inquit idem S. Doctor Eusebii cap. 32.) Ut ratione
Dei datur, qui homini voluntatem bonam & preparata ad
iuvandum, & adjuvare preparatum. Et S. Hieron. aduersus
Pelagium ad Cypriphonem: Velle, & carere meum est;
sed si non meum fin Di semper auxilium non erit meum. Sem-
per largior, semper amator est, Non nihil sufficit, quod
semel donavit, nisi semper ducatur. Commeatuverat
ealem parvissime vocem, tunc habebo principium: Hac
hominis fides perficit, si imperfetta est esse non videntur. Rec-
Dicamus igitur Deo cum Davide 1. Psal. 29. Tua sunt
omnia, & que de manu tua acceptimus, dominus tibi. Et
Ple. 112. Non nobis Domine, non nobis; sed nomini tuo gloriam.
Ne Deo surpiasum, quod ipsius est, sed fidelitatem
Iacob strenui Dacis erga Davidem Regem Domini suum
immiterat: qui expugnans Rabbath urbem regiam Ammoni-
tanum, gloriam omnem victoria illi tribu voluit, sic ad
illum scribens: Dimevis aduersum Rabbath, & capienda
gloria. Et ubi aquarum. Non igitur congrega reliqua tempore
arbor prouulsi, & omni quod in ea robustum creverat, tem-
plas quae radices eius. Sapientia eius, & semper eius agentis
autem inservit admodum, dum sibi sermonibus perfringit, intus
quondam mens tacitum tempestatem dignificat: Fiebas
tu hoc quod animus de humanis favoribus gaudeat, non facile
exterioris ostendat, sed tamē corruptionis vim non renuerat
interioris. Et sunt nonnulli, quos ita laus inflat, ut
utique ad verba latitudo perturbat. Unde Job, quia novet
non arroganter eum non nullo modo in verbis, sed etiam
in cogitatione quoque tacita minime suffit, posquam dixit:
Si videt Solem cum fulgeret, & Lumen incidet clare;
Ut illo subdit: Et latum est in abscondito cor meum.
Quia videlicet artificatio quid nobis immunit nisi quod ma-
gnoru[m] circu[m]actione opus est, ne mens nostra, um-
quam nisi laudibus vel tacitacque? Quisquis enim quasi
clarissima Lumen, fama sua magnitudinem conspicit, siquicunque
in oculo eius gaudium facit; cui iuste nisi Autem se pre-
tulit, cuius dona, ut bene operatur percepit; & tamē in
eius munere de gratia sua laudibus blarefer. Et deinde
honor Conditoris, semper ipsius plus amare conuenienter, eni[m]
praeconio eius latet. Et quicquid latet, in hec quicquid est, deficiat. Nec
ad quicquid destinata loca pergentibus incendiis profanante
genui ter capere, si non etiam valde consummari. Quia et
hoc eternam vitam querimus, quid alius quam quedam iti-
nera agimus, per quae ad patriam festinamus? Sed quid pro-
dest, quod carpus multa, & ea, quae ad perennendum res-
tant, ne negligimus? More itaque visitorum, nequam
debemus apicere, quantum iam iter egimus, sed quantum
superest, ne peragamus. Amplius detenus inspicere, que nos
ne needum facimus, quae, quia iam nos fecisse gaudemus.
Hinc S. Aug. Enarrat. in Ps. 38. In comparatione, inquit,
illius, quod est attendens ista, que non ita sunt, & plus
mihi videtur deesse quam adesse, ero humilius ex eo, quod
destitutus, & quicquid sibi malis inimicis cogitant, de mortali
propagine sensimus moritum. Quicquid vero in se boni in-
spicitur, immortalis gratia cognoscunt domum, eique de ac-
cepto munere debitos sunt, qui & praeventio debet eis
bonum velle, quod poluerant. Et subsequendo concepit bonum
posse quod volunt. Unde bene per Joannem dicitur: Adorave-
runt. Viventes in facula faculorum mittentes coronas suas
ante thronum Domini. Coronas namque suas ante thronum
Domini mittere est, certaminum suorum vitorias non sibi
tribuere, sed Autoris; ut ad illum referant gloriam laudis,
a quo scimus vites accepte coram eo. Beatus ergo Job,
qui bona, quae operatur est, narrat, ut tamen haec sua
operationes non tribuit, sed ad autoris laudem recurrat, ma-
num suum ore suo eculatum se fugere depogat. Ac si patet,

De iustia
gloria.

Dominus in Monte, c. 1. Oculo cordis magna pars ex parte
mandato, inquit, difficile est non subrepere sordes aliquis de his
rebus, quae ipsas bonas nostras aditiones comitari solent, veluti
est laus humana. Sigillum non recte vivere periculum est:
Rede autem vivere, & non laudari, quid est aliud quam
inimicum esse rebus humanis, quod unique tanto sum in ser-
vare, quanto minus placeat recta vita hominum? Si ergo in-
ter quae viles, te recte viventes non laudaverint, illi in
errore sunt; si autem laudaverint, tu in periculo: Non tam
laudat Iustus. Et propterea recte dictum ab Apostolo
intelligitur. Non vobis, & que current, sed misericordia est
Dei: (inquit idem S. Doctor Eusebii cap. 32.) Ut ratione
Dei datur, qui homini voluntatem bonam & preparata ad
iuvandum, & adjuvare preparatum. Et S. Hieron. aduersus
Pelagium ad Cypriphonem: Velle, & carere meum est;
sed si non meum fin Di semper auxilium non erit meum. Sem-
per largior, semper amator est, Non nihil sufficit, quod
semel donavit, nisi semper ducatur. Commeatuverat
ealem parvissime vocem, tunc habebo principium: Hac
hominis fides perficit, si imperfetta est esse non videntur. Rec-
Dicamus igitur Deo cum Davide 1. Psal. 29. Tua sunt
omnia, & que de manu tua acceptimus, dominus tibi. Et
Ple. 112. Non nobis Domine, non nobis; sed nomini tuo gloriam.
Ne Deo surpiasum, quod ipsius est, sed fidelitatem
Iacob strenui Dacis erga Davidem Regem Domini suum
immiterat: qui expugnans Rabbath urbem regiam Ammoni-
tanum, gloriam omnem victoria illi tribu voluit, sic ad
illum scribens: Dimevis aduersum Rabbath, & capienda
gloria. Et ubi aquarum. Non igitur congrega reliqua tempore
arbor prouulsi, & omni quod in ea robustum creverat, tem-
plas quae radices eius. Sapientia eius, & semper eius agentis
autem inservit admodum, dum sibi sermonibus perfringit, intus
quondam mens tacitum tempestatem dignificat: Fiebas
tu hoc quod animus de humanis favoribus gaudeat, non facile
exterioris ostendat, sed tamē corruptionis vim non renuerat
interioris. Et sunt nonnulli, quos ita laus inflat, ut
utique ad verba latitudo perturbat. Unde Job, quia novet
non arroganter eum non nullo modo in verbis, sed etiam
in cogitatione quoque tacita minime suffit, posquam dixit:
Si videt Solem cum fulgeret, & Lumen incidet clare;
Ut illo subdit: Et latum est in abscondito cor meum.
Quia videlicet artificatio quid nobis immunit nisi quod ma-
gnoru[m] circu[m]actione opus est, ne mens nostra, um-
quam nisi laudibus vel tacitacque? Quisquis enim quasi
clarissima Lumen, fama sua magnitudinem conspicit, siquicunque
in oculo eius gaudium facit; cui iuste nisi Autem se pre-
tulit, cuius dona, ut bene operatur percepit; & tamē in
eius munere de gratia sua laudibus blarefer. Et deinde
honor Conditoris, semper ipsius plus amare conuenienter, eni[m]
praeconio eius latet. Et quicquid latet, in hec quicquid est, deficiat. Nec
ad quicquid destinata loca pergentibus incendiis profanante
genui ter capere, si non etiam valde consummari. Quia et
hoc eternam vitam querimus, quid alius quam quedam iti-
nera agimus, per quae ad patriam festinamus? Sed quid pro-
dest, quod carpus multa, & ea, quae ad perennendum res-
tant, ne negligimus? More itaque visitorum, nequam
debemus apicere, quantum iam iter egimus, sed quantum
superest, ne peragamus. Amplius detenus inspicere, que nos
ne needum facimus, quae, quia iam nos fecisse gaudemus.
Hinc S. Aug. Enarrat. in Ps. 38. In comparatione, inquit,
illius, quod est attendens ista, que non ita sunt, & plus
mihi videtur deesse quam adesse, ero humilius ex eo, quod
destitutus, & quicquid sibi malis inimicis cogitant, de mortali
propagine sensimus moritum. Quicquid vero in se boni in-
spicitur, immortalis gratia cognoscunt domum, eique de ac-
cepto munere debitos sunt, qui & praeventio debet eis
bonum velle, quod poluerant. Et subsequendo concepit bonum
posse quod volunt. Unde bene per Joannem dicitur: Adorave-
runt. Viventes in facula faculorum mittentes coronas suas
ante thronum Domini. Coronas namque suas ante thronum
Domini mittere est, certaminum suorum vitorias non sibi
tribuere, sed Autoris; ut ad illum referant gloriam laudis,
a quo scimus vites accepte coram eo. Beatus ergo Job,
qui bona, quae operatur est, narrat, ut tamen haec sua
operationes non tribuit, sed ad autoris laudem recurrat, ma-
num suum ore suo eculatum se fugere depogat. Ac si patet,

I. Ad innam gloriam expugnandam, consideranda est
illius vanitas. Iosa. 8. Si ergo gloriam meam quaro, glo-
ria mea nihil est.

Secundo, Considerandi sunt operum nostrorum defectus Operum no-
strorum, frequentissimi, saepe nobis ignoti. II. 6. Fauci
sumus ut immundi omnes nos, & quas panis membranite
universa justitia nostra. Saepelice, quod nobis iustitia vi-
deatur, & meritum, ubi ad extirpum datur, in
affirmatione operatis: (inquit S. Greg. II. 10. 4.) Hinc Job, & di-
cuntur Nunquid homo dei comparatione iustificabitur? Ecce
qui servivit ei, non sunt stabiles. & in Angelorum reprobus
elationis motu in ipsi reprimunt: Vobis, inquit, satanam
sic fieri fulgar de celo calentem. Ecce deus vobis postfa-
tem calidis uper serpentis, & scorpionis, & super omnem
virtutem lumini: & nolibus nocte. Venantiam in hec
nolite gaudere, quia spiritus vobis subiectur. Jo. 8. Ego
non quaro gloriam meam: et, qui querat, & iudicet. De-
nique Proposito sibi gaudio subiungit etenim, confessione con-
tempna: (ut sit Apost. ad Hebr. 12.)

Job 31.

Sexto, avertendi sunt oculi a bonis operibus nostris, &
in defectus nostros, ac peccata reflectendi, ut cum S. Job
vere dicere possimus: Si vidi filium cum fulgeret, & Lu-
nam incedente clara, & osculatus summam meam ore
meo, que iniquitas maxima, & negotio contra Deum
est: & iniquitas tua, & que in illo sunt, que non tam ipso, quam ve-
ritatis placens: neque id iritis unde iam potest placere, nisi
eius misericordia cui metuit displicere; & huius sanatio gratias
agentes, de illis sanandi precia funduntur.

Septimo, ad divini Iudicii considerationem recurendum
Divini ju-
stici, & vana glorie morbus sineatur. Nam dum vir ju-
stici confitit, & virtus eius omnia, & nobis laudari cognoscit, sub-
tiliter contra te extremi Iudicii examen meruit, ac trepidus
ad conscientiam revertit, & quicquid illi inefl reprehendi-
tib[us], corrigit. Dum enim bona summae iustitiae formidat, sub-
tiliter secundum examinat certitudinem, si quia in malo ec-
culta sunt, amputat. Pater namque si saltem talis Deo non
estendit, qualis ab hominibus putatur: Neque contentus
est, ut in quoque innotescere, in hoc debet remanere. Jam
enim de bonis suis quae retrahuntur, si fit, absumat, nisi
eius & alia, que ab omnibus nefasur, adiungat. Unde 21ov. 27.
bene per Salomonem dicitur: Sic probatur in consilio ar-
gentum, & in fornic aurum, ut probatur homo, ope-
lante incidentem Lunam minimam attendit. Sic autem profe-
ctus est hominum, sicut incremento est compicimus arbitrio
eius & operis. Nam qualis sit, in eo quod laudatur
ostendit. Si enim sit auditus sui laudibus exultat, quicquid
sanctorum virum magnitudine operis non infusat, sole fulge-
rem non videt. Quia autem illumina fama lauds exultat,
quod in fornic aurum, & in fornic argenteum, ut probatur, homo
laudans: Argentum quisque, vel aurum, si reprobatur, igne
consumit: si probatur vero, igne declaratur. Sic nimirum est
in operis: Nam qualis sit, in eo quod laudatur
ostendit. Vis quippe auctoribus prius in semine est, postmodum
in iusta: & in operis. Nam qualis sit, in eo quod laudatur
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec illi, qui ad omnium meum, &
sicut in semine, & in iusta, & in operis, & in iusta, & in operis
ostendit. Consideremus ergo, quid nobis desit ad Cheiliane, spi-
rituali vita perfectionem, non quid egerimus, si quid nobis desit
bonum: & cum David dicamus: Neum fac mibi, De Mala, p.
2. Deinceps, & operis. Nec ill

Ium Carthaginem Episcopum, ubi sic loquitur de Praelato: Seipsum propter patientem, arque humiliatis exemplum, minus sibi assumendo quam efficeret; sed tamen ab eis, qui se honorans nec totum, nec nihil accipiendo, & id, quod accipitur laudat, aut honoris, non propter se qui totus coram Deo esset, & humana contemnere; sed propter illos accipit, quibus confidere non posse, si nimis delectioe velles. Magnum est de honoribus, & laudibus hominum non letari, sed & omnem pompa in summo procedere, & si quid inde necessarium retineatur, id tam etiam utilitatem honorum, salutemque conferte. Non enim fructus dilectionis: Psalm. 52. Deus confringit eis hominum placere voluntum. Quid enim languidis, quid tam sine stabilitate, ac fortitudine, quid offus significat, quam homo, quem tale longuenus linguis dulcitas, cuius sciar salto, quidamur? Cuius rei dolor nullo modo anima vixera dilangetur, si non amor laudis eis ejus confringet. Non hujus huius aries fontis, nisi qui ei bellum indicat; quia si cuiquam facile est laude carere, dum denegatur, difficile est ea non delectari, cum efficeret. Et tamen tanta mens in Deum debet esse suspenso, ut si non merito laudetur, corrigitur eos, quos possumus & ne arbitrorum aut in nobis esse, quod non est, aut nostrum est, quod Dei est; aut ea laudent, que quavis non dñe nobis, aut etiam superflua, nequaque iamne suauitatis; velut sunt bona omnia, que vel can pecoribus benius communia, vel cum impis hominibus. Si autem merito laudamus, propter Deum, gratulamur eis, quibus plausum bonum; non tamen nobis, quia placemus hominibus sed si coram Deo tales sumus, quales non esse credunt, & non tributar nobis; sed Deo, cujus sunt omnia, que vere, moritio laudatur. Hoc multib[us] canito queant, vel potius ille, cuius salutaria praepotencia sunt, quaecumque sive in divinis letacionibus inventur, sive que intrinsecus animo suggestur; & tamen vehementer cum adversario dicunt, sive ab eo vulnera capio, cum dilectionem oblate laudis miliu[m] asserere non possum.

ARTICULUS XIV.

De vanitate gloria filiabus.

Secunda Secundus q. 2. art. 4. I Nam gloriae vivum esse capite, post S. Gregorium docebat S. Thomas, quia ex illius inordinato appetitu multa via oruntur. Nec vero necesse est, ut virtutem capitale semper in peccatum mortale: Quia eram ex veniali peccato potest mortale oriiri, in quantum scilicet veniale disponit ad mortale.

Septem inanis gloria filia, secunda filia. Sicut prius, sepe potius inanis gloria filia S. Greg. Lib. 30. Moralem, c. 31. recenset, inobedientiam, jactantiam, hyperbolicam, conventionem, pertinaciam, discordiam, & presumptum. „Vita enim, que ad finem aliquis vitii capitale ordinatur, dicuntur filii eius;“ inquit S. Th. 2. 2. q. 132. art. 5. Finis autem inanis gloria est manifestatio proprie excellentia. Ad quod potest homo tenere dñe duplicit. Uno modo directe, sive per verba, & sic est jactantia; sive per facta, que si fini vera, & aliquam admiratione patientis, est. Præsumptio novitatis, quia homines solent magis admirari: si autem filii laeti, est Hyperbole. Alter modo nimirum aliquis manifestare suam excellentiam indirec[t]e, ostendendo se non esse, alio minorem: idque quadrupliciter. Primo quidem quantum ad intellectum, & est Pertinacia, per quam homo minus initiat in sua tentatione meliori. Secundo, quantum ad voluntatem, & est Discordia, dum non valit a propria voluntate dicendum, ut aliis concordet. Tertio, quantum ad locutionem, & est Contentio, cum aliquis verbis clamore contra alium litiget. Quarto, quantum ad scilicet, & est inobedientia, dum scilicet aliquis non videat exequi Superioris præceptum.

ARTICULUS XV.

De inobedientia inanis gloria primogenitura.

Quid sit inobedientia. Noboidentia est peccatum, quo violatur præceptum Superioris ex contemptu; ut docebat S. Th. 2. 2. qu. 105. art. 1.

REGULA PRIMA.

Mortale autem peccatum est etiam in rebus minimis, si sit perfectus contemptus, id est, si quis ita affectus ut nullo parere velit Superiori, quicquid præcipiat, & ideo renuit aliquid agere, vel pati, quia præceptum est. Peccatum enim mortale est, quod repugnat caritati, quia diliguntur Deus, & Proximus. Exigit autem caritas Dei, ut ejus mandatis obediatur. Et id inobedientem esse divini præcepti, est peccatum mortale, quoniam divina dilectionis contrarium.

In præceptis autem divinis continetur, ut etiam Superioribus obediatur. Eideo etiam inobedientia, quia quis inobedientis est præceptis Superiorum, est peccatum mortale, quia divinis dilectionis contrarium, secundum illud Rom. 13. Quod postea resoluta, Dei ordinacione resoluta. Unde etiam ad

ARTICULUS XVI.

De jactantia filia inanis gloria altera.

Jactantia est peccatum, quo bonus verbi se extollit supra id, quod in se est secundum rei veritatem, aut secundum jactantia. Quid si gloriam opinionem. Ita occet S. Th. 2. 2. q. 112. art. 1. A. S. Aug.

De Peccatis.

Rem. 1. & 2. ad 3. inter mortalia peccatorum resumuntur Parentes non obediens. Repugnat etiam dilectionis proximi, item Superiori proximo subvenit obedientiam, quam debet.

S. Aug. Lib. 25. de Civ. Dei, c. 15. definitur Libido gloriandi. Et Lib. 12. c. 8. Vicius anima perire amans laudari ab dominibus, sicut testimonio conscientiae: Quamvis autem ex superbia frequenter oratur, & ad innam gloriam, ut ad finem tendat, quandoque ramen ex mera vanitate procedit, & solam delectationem satiatoris pro fine habet; inquit S. Th. Alii tandem seipso jacant non solum propter gloriam, vel propter delectationem, sed propter lucrum; qui de se fingunt, & apud vulgus predicant ea, quibus pecunias emungere, & corrogare possunt, v. g. quod Medicina, vel diversionis pertinet.

A jactantia mortale peccatum est, cum proximo debitam rem extinguit, scilicet cum aliquis iactando seipsum propter gloriam. Quia verba Ioh. 13. expedita Homo de Publicano, & Phariseo, sit. Tu ne iugis iudicio meo, iustificare es omnibus? Non sum fecit ceteri hominum, inquit? Quid agis, Pharise? Noli nos natura communem spectare. Immunitabilis enim illi, auge hominum Amator fatus est homo. Saltem cum illud cogitaverit, a verbis illis jactantes obstat: Dicopius, Ut nonnulli hominum; Non autem, Ut ceteri hominum Omnesque præter unum, Pharise, rapores... Quid infelix facilius facilius? Quid accusas, & criminalis illum sinuere? Verba S. Bern. Epist. 87. sibi ipsu accommodans, & prodest mihi meum inquisitum scribi, & a scientibus jure confundi, cui sapientia contingit a negligentia iniquitatis. Tertet me Apelles, qui ipse territus dicit: Parco autem, ne qui me existimes supra id, quod videt, ut quod audit. Quam pulchre dixi, Parco! Non parcer si sibi arrogans, non parcer sibi superbus, non cunctis vanis glorie, & jactantia astutis surorum, qui vel sibi arrogat quod est, vel montant de se, quod non est. Solusq[ue] vere humilis est, parci anima sua, qui ne patitur quod non est, semper, Quantum in se est, vale nesciri quod est.

S. Aug. Lib. 1. de Ordinis, c. 11. Inanis jactantia utilissimum, sed nocentissimum omnibus fieri vocat. Et Lib. 5. de Civ. Dei, c. 16. Jactantia inanitatem paucis ostendit. Tolle, inquit, jactantiam, & omnes homines, quid sunt nisi homines? Quid si per veritas facili admittere, ut honorantes eorum quisque meliores: nec sic pro magna haberi debet honor humani, quia nullus est populus sumus. Quidam persiculus jactantia, ait: Sequitur jactantia telum, quo breviter ad agitare, sed voluntatis operis contentio secutus idolatria repudiat. Non est enim ipsum nolle obediere, & non obediens. Hec quippe interduneroribus est, nonnumquam et insinuatoris: illud vero, ut edice pertinacia, aut consummatio non ferenda. Quod ipsum repugnat est, & refutare Spiritu S. & si adsortem usque perduraverit, blasphemia est, non remittela sive in hoc seculo, sive in futuro. Non ergo qualiscumque mandata præteritorum criminaliter facit inobedientiam, sed pugnare, sed nolle obediens.

R E G U L A I I .

Tanto gravior est inobedientia, quanto superior est, qui precipitat. Quamobrem gravius peccatum est inobedientiam esse Deo, quam homini. Quidam Oportet magis obediens Deo, quam hominibus.

REGULA III.

Inobedientia quo vinum mandatum contemnit; et gravior est, quo mens est, majorisque momenti, quod Dei præceptum. Quiacumque vinum ex multis operis contentione, pertinaciam, discordiam, & presumptum præsumptionem. „Vita enim, que ad finem aliquis vitii capitale ordinatur, dicuntur filii eius;“ inquit S. Th. 2. 2. q. 132. art. 5. Finis autem inanis gloria est manifestatio proprie excellentia. Ad quod potest homo tenere dñe duplicit. Uno modo directe, sive per verba, & sic est jactantia; sive per facta, que si fini vera, & aliquam admiratione patientis, est. Præsumptio novitatis, quia homines solent magis admirari: si autem filii laeti, est Hyperbole. Alter modo nimirum aliquis manifestare suam excellentiam indirec[t]e, ostendendo se non esse, alio minorem: idque quadrupliciter. Primo quidem quantum ad intellectum, & est Pertinacia, per quam homo minus initiat in sua tentatione meliori. Secundo, quantum ad voluntatem, & est Discordia, dum non valit a propria voluntate dicendum, ut aliis concordet. Tertio, quantum ad locutionem, & est Contentio, cum aliquis verbis clamore contra alium litiget. Quarto, quantum ad scilicet, & est inobedientia, dum scilicet aliquis non videat exequi Superioris præceptum.

REGULA IV.

In his, que præcipiantur ab homine, et gravior est inobedientia, qui Superioris agitare vult servari suum præceptum. Voluntas enim hominis non semper in id magis seruit quod melius est, & video ut obligatur ex solo hominis præcepto, non est gravius peccatum ex quo maior bonum præstaretur, sed ex quo præstaretur id, quod est magis intentione præcipiens (inquit S. T. art. 2. ejusdem Quidam).

REGULA V.

Inobedientia, qua intentitur præceptum homini, levior est peccato, quo intentitur ipse præcipiens: quia exercitio præcipientis præstare debet reverentia præcepti; (sic idem Angelicus Doct.)

REGULA VI.

Pari ratione peccatum quo directe pertinet ad contemptum Dei, sicut blasphemia & idolatria, gravius est, et in quo contemptu, sicut directe ad locutionem, & est Contentio, cum aliquis verbis clamore contra alium litiget. Quarto, quantum ad voluntatem, & est inobedientia, dum scilicet aliquis non videat exequi Superioris præceptum.

REGULA VII.

Quid sit inobedientia inanis gloria prima.

REGULA VIII.

Quando inobedientia sit inanis gloria altera.

REGULA IX.

Quando inobedientia sit inanis gloria tercera.

REGULA X.

Quando inobedientia sit inanis gloria quarta.

inquit, Superbiam Moab: Superbus est valde sublimitatem ejus, & arrogantium, & superbium, & altitudinem cordis ejus ego scio, ait Dominus: jactantiam ejus, & quod non sit iuxta eam virtus ejus.

REGULA II.

Jactantia mortale peccatum est, cum proximo debitam rem extinguit, scilicet cum aliquis iactando seipsum propter gloriam. Quia verba Ioh. 13. expedita Homo de Publicano, & Phariseo, sit. Tu ne iugis iudicio meo, iustificare es omnibus? Non sum fecit ceteri hominum, rapores, iniusti, adulteri, velut etiam hic Publicanus. Cor. 12. ubi cum laudes sunt ad Pseudo-Apostolos conditoris paulino magnificus prakticatur: Paulus, iustus, in insipienti, vos me cogitis: Ego enim vobis debet commendari. Unde S. Joh. Chrys. Hom. 5. de Laudibus S. Pauli, ait: Exreme dementia est, nulla innatim necessitate, & necessitate violenta, propriis laudibus velle decorari. Fugienda jactantia exemplum dat idem Apostolus cum subdit, Parco autem, ne quis me existimat superbia id, quod videt in me, aut aliquid audiit ex me. Quia verba S. Bern. Epist. 87. sibi ipsu accommodans, & prodest mihi meum inquisitum scribi, & a scientibus jure confundi, cui sapientia contingit a negligentia iniquitatis. Tertet me Apelles, qui ipse territus dicit: Parco autem, ne qui me existimes supra id, quod videt, ut quod audit. Quam pulchre dixi, Parco! Non parcer si sibi arrogans, non parcer sibi superbus, non cunctis vanis glorie, & jactantia astutis surorum, qui vel sibi arrogat quod est, vel montant de se, quod non est. Solusq[ue] vere humilis est, parci anima sua, qui ne patitur quod non est, semper, Quantum in se est, vale nesciri quod est.

S. Aug. Lib. 1. de Ordinis, c. 11. Inanis jactantia utilissimum, sed nocentissimum omnibus fieri vocat.

Et Lib. 5. de Civ. Dei, c. 16. Jactantia inanitatem paucis ostendit. Tolle, inquit, jactantiam, & omnes homines, quid sunt nisi homines? Quid si per veritas facili admittere, ut honorantes eorum quisque meliores: nec sic pro magna haberi debet honor humani, quia nullus est populus sumus. Quidam persiculus jactantia, ait: Sequitur jactantia telum, quo breviter ad agitare, sed voluntatis operis contentio, de loco meritorum surorum, & statim decidunt. Ita est inanis jactantia, ut dampnus peccatum unusquisque ad alium conseruenda, sublimum iuramentum factum ad infernos traducatur. Diabolus cognovit alium aduentum religione, viribus utrueclarum, signis & operibus præcepit: Jactantia detegunt laqueum, ut bufo modi virum inflatum, quo picari se non credit, sed credit jactantia; nec Deo deputat, sed sibi arrogat... Ergo & hi diabolus, quoniam fornicat, jactantiam preterdat, que etiam fortis deceptis.

Idem in Psal. 37. Jactantia, inquit, infolens etiam in integrum, deprecatio autem in peccato laudabilis. Et Lib. 5. ad Abraham, cap. 6. Inobedientia a vero amica jactantia est. Vetus scholasticus, facili autem & iniquitas. Lib. 1. de Cain, & Abel, cap. 6. Jactantia laqueum etiam bonorum mentis præficiuntur sententiis soleris strangulare. At vero vera jactantia declinata est, quanto magis: nemo debet falsa jactantia pro veris.

Denique Secund. 20. in Psal. 118. Justus nullo liceat fractius labore, nullus carnarium obdolio eventus, humilis omnibus afflictum exhibet, nec sua extolleret: sed sibi magis minimi operibus suis preciis, & meritis sui gloriam. Audi Justus humilians, ut Ego sum, inquit, minimus Apostolorum: Ille Vas electionis divinae, sille Gentium Doctor, minimum esse se dicit, indigneus ejus Officii nomine, quod suis operibus præferebat, nihilque sibi arrogat a deo totum gratia Dei deposita. Hoc utique docet Iustus.

S. Iohannes Hispanus, Lib. 3. Sentent. cap. 23. Boni, inquit, operis inchoatio non debet circa palam ad hominum cognoscendum venire; ne dampnum oculis restringatur, & virtute perficieantur, bona intentio sanctificari. Ante maturitatem enim temporis messis florentes cito pareant, germinaque inutiles sunt. Idem reg. 20. Virtutes Sanctorum per ostentationem apparuerunt, minime dñmonum subiecti ostendit, sicut Ezechias Rex, qui divinitus fuit Chaldais per jactantiam predebat, & propterea peritiora per prophetam audiuit: ut significaret Dei seruum suus, dum vana gloria studio prodiderit, perdere, & fratrem Damnonis suorum operum dominus facere, sicut ille per ostentationem Chaldae rerum suorum Dominus fecit.

REGULA PRIMA.

Jactantia mortale peccatum est, cum aliquis jactanter de profectis, quod est contra gloriam Dei. Talis erat jactantia in Regis Tyri, qui dicitur Ezech. 28. Elevatum est eo tuum, & dixisti: Deus ego sum. Talis erat jactantia seminacheri Regis Assyriorum 4. Regum c. 17. Quoniam illi sunt in universi Dei terrarum, qui eruerunt regnum suum de manu mea, ut posse erueret Dominus Ierusalem de manu mea? Talis Moabitum jactantia, Jec. 43. Audivimus,

Qui se jactat, ut jurgia concitet, secundum illud Prov.

28. Qui se jactat, & dilatatur, jurgia concitet; peccatum mortaliter invenit, idque ad mendacium joculum pertinet; Nisi propter hoc divinis dilectionis praferret, ut properet hoc Dei præcepta contemnet. Sic enim est contra caritatem Dei, neque contra proximum, venialis dumtaxat peccati labens contrahit.

REGULA VII.

Qui aliqua de se jactat, que neque sunt contra Deum; neque contra proximum, venialis dumtaxat peccati labens contrahit.

REGULA VIII.

Qui de letacionis causa lucet, non semper mortalis peccatum est: Quia potest esse tale lucrum, quod proximo nullum dampnum inferat. Hinc S. Thomas: Videbas, inquit, ad mendacium officiosum pertinere, cum aliquis ad hoc sit jactans, ut gloriam, vel lucrum acquirat dummodo hoc sit causa dampni aliorum. Quicum si conjuncta est jactantia, jam pertineret ad mendacium periculum.

REGULA IX.

Qui se jactat, ut jurgia concitet, secundum illud Prov. 28. Qui se jactat, & dilatatur, jurgia concitet; peccatum mortaliter invenit, idque ad mendacium joculum pertinet; Nisi propter hoc divinis dilectionis praferret, ut properet hoc Dei præcepta contemnet. Qui se jactat, ut jurgia concitet, & jactantiam esse causam jurgiorum, non per se, sed per accidentem: quia casu non est peccatum mortale.

REGULA X.

Ironia, seu dissimilatio, oppositum jactantia vitium est, Ironia, seu dissimilatio, oppositum jactantia vitium est, dissimilatio, quo quispiam alteris de seipso aliquid vile, quod in se quatenus

*oppositum
jactantem
vitam,* non agnoscere, aut negare de se aliiquid magnum, quod tam in seculo esse percipit. Hinc Eccl. 19. dicitur. *Est qui neguerit se humiliari, et interiora cœpserit fuisse dolere.* Hinc S. Aug. Serm. 181. alias 19. De Verbis Apostoli: *Cum, inquit, humiliari causa mortis, si non eras peccator angustias mortis mentireis, mensiendo officiosi, quod existaverat. Peccatis in te non est, nisi ex te dixeris peccatorum, ut etiam esse cognoscas. Veritas autem ipsa est, ut quid es, dicas. Nam quoniam est humilitas, ubi regnat salutis? Non est igitur amentiendum, ut superbia vitat. Unde rufus. Ap. 16. 43. In Ioh. Non ita caecus arrogans, inquit: ut veritas respondeatur. Et S. Gregor. Lib. 26. Moralium, cap. 3. Incaute, sunt humiles, qui se mencionis vlaugant.*

Hinc regule non repagantur verba Sapientis, ut Pro. 30. dictis, *seculorum sunt vires: non verba Amos Prophetæ cap. 7. dicentes, Non sum Propheta: nec denique verba S. Gregorii, Lib. 11. Epistolarum, Ind. 6. Epist. 21. dictis. Questionis ab Augustino Anglorum Episcopo proposita respondentis: *Ronarum mentionem est, etiam ibi simulacra agnoscere, ubi culpa non est: Nam Sapientia specula, quod sibi conventus ex fundo suo. Prateres duplex eloquentia, duplex sculpsit. Et enim quadam Sapientia secundum Deum, que Mundus, id est, hominibus diligenter Mundum sculpsit est, secundum illud 1. ad C. 2. si quis inter nos sapientem videtur esse in hoc scens studius fiat, ut ut sapientem. Alia est Sapientia hujus Mundi, que (ut ibidem ait Apostolus) sculpsit apud Deum. Sapientia itaque se sculpsit secundum opinionem hominum vere constituit, quia scilicet humana contemnit, quae hominibus Sapientia querit. Unde continuo subdit. Et Sapientia hominum non est meum.**

Apropos autem vera negare se esse Prophetam originem, quia non erat de genere Prophetarum. Unde ibidem subdit: *Nec filius Prophete.*

Denique S. Gregorius non tribuit Justis, quod culpm dicant, quod procul non agnoscunt: sed quod culpm agnoscunt, ubi non sunt. Ad bonitatem scilicet mentis pertinet, ut homo ad iustitiae perfectionem tendat: Et ideo culpm existimat non solum si debet a communis iustitia: sed etiam si debet a iustitiae perfectione, quod quandoque culpa non est.

REGULA XI.

Qui verbis, vel signis externis, ut vili, abjectaque vespe, aut aliqua re simili, detectum quidem in exteriores rebus praefest, sed excellentiam aliquam spiritus manifestatur, quales sunt illi, de quibus Dominus ait: Externane facies sanas, ut apparcent hominibus resonantes, ironie, seu dissimulationis simili, et jactantie virtutum incurrit, et proprieatis gravius peccat. Nam Similioris humiliatis major superbia est; inquit, S. Aug. Lib. de Virginitate. 4. 42. idcirco Scriptura velox ostendere veracem humiliatis esse oportere, cum discesserit. Quanto magnus es, tanto humiliatur in omnibus: mox quoque subdidit. Et coram Deo inventus gratus, utique ubi se fallacter humiliare non posset. Hinc inde S. Doctor, ut utrumque virtutum illud extremitum vitare, simulationis, et jactantie, vestes, calamenta, et letitiae ex moderato, et competenti habitu sibi comparabat, ne nitido nimium, nec abjecto plumbum. Quia his plurimis vel fastigio se infeliter homines solent, ut refert Possidius in ejus vita, c. 22.

REGULA XII.

Jactantia gravius, ut plumbum ironis, seu dissimulatione peccatum est. Jactantia enī, ut plumbum ex turpissimo protendit, felicitate ex appetitu luci, vel honoris: Ironis vero ex hoc, quod aliquis fugit, (littere inordinata) percolat, etiam alius gravis est. Contingit tamen quondam, quod aliquis minora de se fugit ex aliquo motivo, prout ad desiderium: et tunc ironia ex gravior (inquit S. Th. ex quo duodecim illæ Regule excepte sunt, 2. 2. q. 112. et 1. & 2.)

ARTITULUS XVII.

De Hypocritis, tertia inanigloria filia.

Quid sit hypocrita. Hypocritis est peccatum, que quis alienam personam simulans, admixtum sanitatis imaginem hominum oculis obicit, vel osculantando virtutem, quibus fecit, vel profendo species virtutis, qua carerat. Nam ut sit S. Iudorius Hispanus Lib. 10. Originum, tit. 11. Hypocritis est, qui quantum malum sit, ut bonum seipsum ostendit. Nomen scilicet Hypocrita traditum est; inquit, a specie enim, quia spectaculo conscientia incedunt, distinguunt vultum vario colori, ut ad personam, quam simulant, colorum personam: modum affectus, modum specie faciem, ut in ludorum pugnant. Hinc S. Aug. Lib. 2. De Sermone Domini in Monte, c. 2. Mansuetum est, inquit, hypocritis, non quod ulti-
li pretendent hominem, idem etiam corde gestare. Sun-
enim hypocritis simulantes, tamquam prosuntatores personalium allegarum, sunt in theatri fictibus. Non enim, quia ag-
vates Agamemnonis in Tragedia, ut g. sine alienis alterius ab hystrionem, vel fabulam, que agitur, pertinentem, veni-
tis est, sed simulans cum, et hypocrita dicitur. Sic in Ecclesi-
sa, vel in omni vita humana, quicquid se vult videtur
quod non est, hypocrita est. Similiter enim ipsum, non exhibet:
quia totum fructum in laude hominum ponit, quoniam possunt
etiam similes percipere, dum nullus est, quibus videatur
boni, et si quis laudatur. Sed tales ab insperato cordis Dio-
meritatem non accipiunt, nisi fallacia supplicium ab homi-
nibus antem, inquit, et percepere mercedem suam: Re-
tususque his dicitur, Recedite a me operari doio: No-
men meum habuisti, sed opera mea non fecitis: illi, Manu,
ergo percepere mercedem suam, qui non ob aliud ele-
gantiam faciunt, qui non glorificant ab hominibus: Non fi-
glorificant ab hominibus, sed si ideo faciunt, ut gloriantur. Lue. 13. 13.
Tunc enim humana non appetit arrestitus, sed
subsequi debet recte facientes: ut illi proficiant, qui etiam
initiati perficiunt, quoniam laudant: non ut hic paret aliquis est
sibi predest, quem laudant.

*Quamvis hypocritis sit simulatio, non tam omnis simula-
tio est hypocritis, sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quam grave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quam grave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quam grave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quam grave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum illa, quia quis similes perso-
nam affectus: sicut cum peccator similes personam Iuli. 1. 10.
Virtutem veritatis direcere opponunt: Sicut enim omnis simula-
tio mendacium est: Nihil enim refert, utrum quis men-
tietur verbo, vel facto. Cutibet autem virtutis indirecere op-
ponitur, quia hypocrita similes potest, et quae speciem
inducit, etiam hominibus exhibere.*

*Quamgrave sit peccatum hypocritis, et quam Deo ex-
sum, conflat ex Sacris Literis, quia hypocritis prohibent, quicunque
ac damant Eccl. 1. Ne fures hypocrita in confessio homi-
peccatum, nam affectus: sed solum ill*

1. PARS. *lis Absconditus cordis homo, in incorruptibilitate modesti, & quieti spiritus, quieti in confusione Dei locuples. Non habent Visceria misericordia, non illuminant oculos cordis, non Coloss. 3. Aures audiendi, quibus Dei verbum percipiunt. Mortui sunt Ephe. 2. & vivere videntur, secundum illud Apoc. 3. Nomen habet, Ioh. 19. De his prophetavit Iohannes: Populus itaque Observantii Fratribus calumniam fringit: & qua majora sunt Regule, spiritualia feliciter infinita, relinquitur, canemque glaciens, cultum liquat. Magna abusio. Maxima cura est, ut corpus regulariter induatur, & contra Regulum suum vestitus anima subdatur. Cum tandem studio, & tunica, & cuculla corpori procreantur, quatenus ei deponit, Monachus non potest, eum similius spiritui pietatis, & humilitatis, qui profecto spiritu alius instrumentum sicut non providerit Thesauri, & elati ab horribus pellicies, tanquam non melius sit pellicium involuta humilitas, quam tunica superbia... Repleti deinde ventre fado, mentem superbiis, cibis dannamus fagineas, quasi non melius sit exiguo sagittam ad nsum usci, quam venitolegumine uigore ad ructum extirari... Sed & satius est modico vino uit propter infirmitatem, quam multa aqua ingurgitari propter avilitatem... Jam vero de labore manuum quid gloriamini? cum & Maria laborans increpata, & Maria quicquid laudatasi, & Paulus aperte dicat: Labor corporis ad modum valet, pietas autem ad omnia... Nique hoc dico, quia hac exteriora negligenda sunt; (inquit ille c. 6.) aut quis illis non exercit, non & spiritualis efficaciam, cum pietatis spiritualia, (quamquam meliora) nisi per ipsa aut vice, qui tebonum patet, error tuo, & Deum testem in corde contemnet. Quasi vero ullo modo comparandas sit error illius, qui tebonum patet, error tuo, & Deum testem in corde contemnet. De hypo-*

REGULA II.

Hypocrisia mortale peccatum est, cum quis simulat sanitatem propter finem repugnante caritati Dei, vel proximi.

Quandoque. Verbi gratia ut falsum doctrinam diffiminet, vel ut adipiscatur Ecclesiasticum Dignitatem indigne, vel quecumque aliis temporalis bona, in quibus finem constituit. **Si.** T. Th. loco supra laudato. De his, qui perfornant sanctitatem aliquum, ut errores Spargani, aut schismati facient, sit Christus (Matth. 7.) Attende a falsis Prophetis, qui venient ad vos in signis oviuum, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Et s. Paulus (1. ad Tim. 4.) Spiritus manifeste dicit, quia in novissimis temporibus dicerent quidam a fide, attendentes spiritum erroris, & Doctrinam Damocolorum, in hypocriti loquacium mendacium, &c.

REGULA III.

Qui simulat sanitatem ob finem non repugnante sanitati, veniale dumtaxat hypocrisia peccatum commitit.

De hypo- **enzi.** Tales sunt hypocrita, qui sanctitatem simulant, quia fictione ipsa delectantur. Contingit etiam quandoque ut aliquis similes perfectionem sanitatis, qui non est de necessitate, & talis simulatio, nec semper est peccatum mortale, nec semper est cum peccato mortali (inquit S. Th. ib.)

REGULA IV.

Mortale peccatum hypocrisia committunt, qui in minimis anzis religiosis sunt, de gravioribus autem nequam solliciti.

De hypo- **villi.** Tales erant Pharisei, qui decimas vilissimum etiam olerum studioflosse perfolabant, ut Legis observatores religiosissimi videretur, & graviora Legis praecepta, scilicet iudicium, five iustitiam, misericordiam, fidem, citram coniecturam, qui iniquitatem violabant. Tales sunt Pharisei hinc temporibus Christiani plerique, qui certa pietatis exercitia omittunt dacerent religioni, & gr. gelationem Scapularia, recitationem Rosarii, auditionem Mille profissionis diebus, & religio non ducent detraheri proximi, mendacia, & perjuria in venditionibus, & empionibus ex habitu committee, divitias congerendis toto studio intendere, viscera sua, cruentaque pauperibus claudere. His sensibus, non malitia parvum sunt, cum Apollonius dicit: Nolite prius effectus, sed malitia parvuli ostendere. Ita docent S. Hier. Commentario in Ioh. c. 6. Si praecepimus, inquit, elemosynam, ut glorificer ab hominibus, recipi mercenari meam, & mercenarii appellandus sum. Si caput effice sim simulo; & aliud est in conscientia mea: habeo non gloriam mercenarii, sed supplicia peccatoris. Et in comparatione duorum malorum, levius est aperte peccare, quam simulare, & fingere sanitatem.

S. Agn. Enarr. in Ps. 63. Simulata, inquit, innocentia non est innocentia: simulata sequitur non est equitas, sed duplex iniquitas, quia & iniquitas est, & simulatio. Et Sermones 355, ad Diversis, 49. Nolo habere hypocritas. Malum est adesse a proprio, sed peccare est simulare a proprio.

S. Leo, Sermones 5. De Passione Domini, in Iudea sic loquitur: Merito, siue & Propheta predixerat, Oratio eius facta est in peccatum: quoniam consunno fecero tam perverba impli converso facta, ut etiam panis peccatum, & plura Beneficia sine ullo conscientiae similem congerent, Mansions, seu Residentia in istentia leges non curant, Bonorum Ecclesiasticorum redditus sibi attributos hereditibus servant, ditandisque propinquus impendunt, pauperibus, quorum fuit patrimonium, ingemiscuntur: & Canonum tamen religiosi observatores videntur volant. Tales sunt Monachi nonnulli, qui Regularium observantiam ministris praeferunt religiosi ducent, & Christianam humiliatam, fraternali caritatem, obedientiam, pacem violare, & perturbare non verentur. De quibus S. Bernardus in Apologia ad

Guillelmum Abbatem, cap. 5. Regnum Dei, inquit, intravos est: Hoc est, non exterius in vestimentis, aut alimentis corporis, sed in virtutibus interioris hominis. Unde Apostolus: Regnum Dei non est etsi, & potus sed iustitia, & pax, & gaudium in Spiritu Sancto. Et rufus: Regnum Dei non est in sermoni, sed in virtute. De Corporalibus itaque Observantii Fratribus calumniam fringit: & qua majora sunt Regule, spiritualia feliciter infinita, relinquitur, canemque glaciens, cultum liquat. Magna abusio. Maxima cura est, ut corpus regulariter induatur, & contra Regulum suum vestitus anima subdatur. Cum tandem studio, & tunica, & cuculla corpori procreantur, quatenus ei deponit, Monachus non potest, eum similius spiritui pietatis, & humilitatis, qui profecto spiritu alius instrumentum non providerit Thesauri, & elati ab horribus pellicies, tanquam non melius sit pellicium involuta humilitas, quam tunica superbia... Repleti deinde ventre fado, mentem superbiis, cibis dannamus fagineas, quasi non melius sit exiguo sagittam ad nsum usci, quam venitolegumine uigore ad ructum extirari... Sed & satius est modico vino uit propter infirmitatem, quam multa aqua ingurgitari propter avilitatem... Jam vero de labore manuum quid gloriamini? cum & Maria laborans increpata, & Maria quicquid laudatasi, & Paulus aperte dicat: Labor corporis ad modum valet, pietas autem ad omnia... Nique hoc dico, quia hac exteriora negligenda sunt; (inquit ille c. 6.) aut quis illis non exercit, non & spiritualis efficaciam, cum pietatis spiritualia, (quamquam meliora) nisi per ipsa aut vice, qui tebonum patet, error tuo, & Deum testem in corde contemnet. Quasi vero ullo modo comparandas sit error illius, qui tebonum patet, error tuo, & Deum testem in corde contemnet. De hypo-

REGULA V.

Hypocrisia lethale peccatum committunt, qui omnia sua, & pretiosissima opera ad hominum gratiam, laudemque captant, & ad inanem gloriam referunt.

Ut enim ait S. Th. 2. 2. Opus exterius naturaliter significat intentionem. Quando ergo aliquis per bona opera, facit ex suo genere ad Dei servitum pertinentiam, non querit Deo placere, sed hominibus, simulat re. Nam intentionem, quam non habet, Unde S. Greg. dicit Lib. 31. Moralem, c. 8. Hypocrite per causas Dei deservient intentioni facili: qui per ipsa quoque, quae agere facili est, non conversorem quamcumque hominibus, sed auras favorum. Et ita simulans mendaciter intentionem regam, quam non habent (inquit S. Th.) quamvis non sedulent aliquod rectum opus, quod non agunt.

REGULA VI.

Qui habitat sanitatem affutat, intendens se ad statum perfictionis transversa, si per infirmitatem deficiat, non est simulator, vel hypocrita: quia non tenetur manifeste suum peccatum, sanitatis habitum depnoscit. (Vellem scilicet Clericalem, aut Monasticam.) Si autem ad honestitatis habitum affutat, ut se justum ostendat, est hypocrita, & simulator. Ita S. Th. ibidem ad secundum.

REGULA VII.

Hypocrisia gravius peccatum est, ceteris paribus, illis, que palam committuntur.

Ita docent S. Hier. Commentario in Ioh. c. 6. Si praecepimus, inquit, elemosynam, ut glorificer ab hominibus, recipi mercenari meam, & mercenarii appellandus sum. Si caput effice sim simulo; & aliud est in conscientia mea: habeo non gloriam mercenarii, sed supplicia peccatoris. Et in comparatione duorum malorum, levius est aperte peccare, quam simulare, & fingere sanitatem.

S. Agn. Enarr. in Ps. 63. Simulata, inquit, innocentia non est innocentia: simulata sequitur non est equitas, sed duplex iniquitas, quia & iniquitas est, & simulatio. Et Sermones 355, ad Diversis, 49. Nolo habere hypocritas. Malum est adesse a proprio, sed peccare est simulare a proprio.

S. Bern. in Apologia ad Guillelmum Abbatem, c. 1. Quis, inquit, magis impius, an prefensus impianum, an meniens sanitatem? Nonne illi, qui etiam mendacium addens, geminat impianum?

REGULA VIII.

Christiania pietas interior simul, & exterior esse debet.

Ut enim Ps. 44. dicitur, Omnis gloria ejus filio Regis ab intus; in simbris anteis circumactum varians. Quis verba expeditus Author Commentarii in Lib. Regum, inter Opera S. Gregorii editi, Lib. 6. c. 15. Quid est, inquit, quod omnis gloria intus esse prohibetur, nisi quia illa pietatis charactere.

De Peccatis.

147

Ita S. Th. Lect. 3. in c. 2. Epist. 2. ad Timotheum, & Secunda Secundae, Questione, & Articulo supra laudatur. Id que probat ex Apostolo dicente: Nulli encenderet verbis, ad nihil enim utilis est, nisi ad subversionem audientiam.

Hinc item Apol. 1. ad Timotheum 6. tertio: Siquid alter docet, & non acquiescit falso sermonibus Domini nostri Jesu Christi, & ei, qui secundum placitum est, doctrina, superbus est, nibil enim, sed angustus circa questiones, & pugnas verborum: ex quibus omnium invita, contentiones, blasphemias, sufficientia male, confiticationes hominum mentis corruptorum, & qui vocante privati sunt, existimant, qualiter efficiuntur. Et S. Jacobus Epistola sua Catholica, c. 3. Quod si vestrum virorum in verbis praedicit: Quod praetaritimum est, non magis optima videtur, quam revera esse studia: quia positis in abscondito, spud Eum, qui abscondit intentionis, pietatem luculentem, excusat. Hinc Tertull. Lib. de Palli, ait: Eius eloquium quiescat, nam & elinguat Philippiaca vita contentio est, ut habitus sonat. Sic denique auatur Philippiaca, dum videntur. De occursum vero suffundo. Grande Palli beneficium est, sub cujus recognoscitur impietas mors vel orbiscent.

ARTICULUS XVIII.

DE CONTENTIONE,

quarta inanis gloria filia.

Quid est contentio? C contentio est impugnatio veritatis cum confidentia clamatoria. Ex genere suo mortale peccatum est. Ab Apostolo enim inter peccata a Regno Dei exclusienda non semper recentetur. Ad Rom. 1. loquens de Philosophis, quos tradidit Deus in reprehensione sciam, sit illus tuisse Repletus omnium iniuriarum, malitiarum, fornicationis, avaritiae, nequitia, plena inuidia, homopatia, contentione, dolus, malignitate. Et c. 2. Ibi autem, quis sum ex confessione, & qui non acquiescens veritati, credunt autem iniuriant, ira, & indignatio. Et c. 2. ad Cor. 12. Non res contentiones, emulaciones, animositas, dissensiones, detractiones, susurrations, inflationes, seditiones sunt inter nos. Et ad Gal. 5. Contentiones numerata inter operari, quae quis agunt, Regum Dei non consequentur. Sapiens fuit Contentione, & inanem gloriam Christianis prelibatus: nihil, inquit, neque contentione, neque inanem gloriam. Item 1. ad Cor. 11. Si quis videret inter vos contentiones suas, nos non habemus talum confortandum, neque in iudicio contendit, qui inanitas veritatis iustitia: & in disputatione contendit, qui intendit impugnare veritatem. Scripturarum, ut eum dubitarem confermer, ad veritatem, an magis ad hereses diverget? Hoc ipso mortis, quod revera est, nihil premoveat, ego gradu negandi, & defendendi adversaria parte, statim certe pari, alteracione incertior discedit, nescius quam heresem judicet.

REGULA III.

Lethale contentiones peccatum incurvant improbi litigatores, Causidici, Procuratores, qui causam in instanti dolis, clamoribus, targor, astimationis oblitore, immo potius extorquere intantur.

Hec Regula colligitur ex S. Thoma loco supra laudato, in Responsione ad tertium, dicens: Secundum completationem contentiones, prout est peccatum mortale, illa in iudicio contendit, qui inanitas veritatis iustitia: & in disputatione contendit, qui intendit impugnare veritatem. Scripturarum, ut eum dubitarem confermer, ad veritatem, an magis ad hereses diverget? Hoc ipso mortis, quod revera est, nihil enim nile est, nisi ad subversionem audientiam.

Contentio fontes, quae superbius, & impudenter, indigentur. Contentio periculosus, & perniciosa sunt contentiones, declarat Lib. Contentiones, c. 23. Nemo, inquit, mibi jam molestus sit discordo mibi, non hoc sensi Moysei, quia id dicit: sed hoc sensi, quod ego dico... O vata panperum Deus meus! ut in cuiuslibet non est contradicatio, pluimbi mitigatione in cor, ne patienter tales feram, qui non mibi hoc dicunt, quia discimus sunt & in corde familiarius viderunt, quod dicunt, sed quis superbius sum, ne neverter Moyse sententiam, sed amante sum, non quippe vera ego sum, sed quia in ea est. Aliquo & aliud verum ferire amant, sicut ego amo, quod dicunt, quoniam verum dico, non quia ipsum est, sed quia verum est. Si autem illud, quia verum est, iam & informum est. & meum est: quoniam in omnibus omnium est veritas amatorum. Illud autem, quod contentus non hoc sensisse Moysem, quod ego dico, sed quod ipso dicunt, nol, non amo: quia & sita est, ramen ista temeraria, non scientia, sed audacia est: nec visus, sed typus eam peperit.

REGULA PRIMA.

Contentio lethale peccatum est, secundum quod importat impugnationem veritatis, & inordinatum modum. Contentio acrimonie, & laudabilis, si autem accipiatur contentio laudabilis. Secundum quod importat impugnationem falsitatis cum inordinatum modo, si potest esse peccatum veniale: nisi forte tanta inordinatio sit in contendendo, quod ex hoc generatur scandala aliorum.

Hec regula ipsa S. Th., verbis concepta est, z. 2. q. 2. & a. supra laudatur. Et confirmatur ex Responsione ad tertium: Si accipiatur, inquit, contentio in iudicio, vel disputatione secundum imperfectam rationem, scilicet secundum quod importat quamlibet accidens locutionis, si non semper est peccatum mortale. Immo nullum quandoque peccatum est, secundum illud si. Tract. 7. in Epist. 1. S. Joannis: Disputatione, & quid vis faci: sive tacas, sive clamas, sive clamores, sive emendas, sive emendationis; sive parcas, sive dilectiones parcas. Radix sit in tanta dilectionis; non potest ista radice nisi bonum existeret.

REGULA VI.

Contentio de re, de qua non est contendendum, & via

salutem peccatum est.

Contentio enim hujusmodi est inordinata, & perverba. Contentio Talis fuit Apolitorum contentio Luc. 22. Falsa est & contentio. Contentio inter eos, qui erum videbatur esse major. In Difficilium autem Christi, ut obseruat S. Th. q. 2. a. Ista laudatur, in Responsione ad primum. Non erat contentio cum intentione impugnandi veritatem quia non quisque defensabat quod hoc verum videbatur. Erat tamen in eorum contentione inordinata, quia contentebant de quo non erat contendendum, scilicet de primatu honoris. Nondum enim erant spirituales, Indulgenterum illi, ita verbi contendit, ut ex eis contentio inordinata, quia contentebant de quo non erat contendendum, & revera contentio, & quod certum est, in aliud veniam: ut & Dominus consequenter eos compescuit. Gravius certe peccabant Predicatorum illi, qui s. Paulus in vinculis propter

ptc